

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

VSEBINA 6. ZVEZKA

Cerkveno leto (Dalje)	161.
Sv. Bernardin Sijenski. 8. pogl. Na misijonih	167.
S. Kitajskega. Zgodovinski razvoj kitajskega misijona (s podobico)	174.
Spomini na moje romanje v Sv. Deželo.	
30. Jeriho, Mertvo morje in Jordan	178.
Sv. Nikolaj in njega češčenje.	
III. pogl. Sv. Nikolaj patron raznim stanovom	185.
Rabi dobro svoj jezik	188.
Serce kvišku!	189.
Spoznav samega sebe!	189.
Zgodi se tvoja volja!	190.
Gdor noče biti raztresen pri molitvi	190.
Prošnja	190.
Dar za kitajski misijon	191.
Priporočilo v molitev	191.
Zahvala za vslišano molitev	192.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1906. Mesec junij	192.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna.
1906.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: «Cvetje», frančiškanski samostan v Gorici.

Naša polemika.

V „Österr. Rundschau“ (Bd. VII. Hft. 79.) je nedavno objavil dr. Ivan Prijatelj znamenito poročilo o najnovejši naši beletristiki. Mej drugim gospod po pravici hvali „Dom in Svet“; ostro pa graja slovensko politično „prešo“, „die sich einer derart niedrigen polemischen Sprache bedient, wie ich sie in keinem Winkelblatt Europas gelesen habe“. — „Österr. Rundschau“ je, kaker beremo v istem sešitku, jako razširjen časopis; o naši nizki polemiki so torej izvedeli daleč po svetu, kar ni ravno veselo. Ali morda je bilo potrebno, in Bog daj, da bi kaj pomagalo! Saj se je iz političnih preprirov tisti nelepi ton res že davno razširil tudi v vso drugo polemiko, tako, da smo tudi pri nas imeli priliko že toliko krat pošteno se ga navžiti, najbolj pač prav poslednji čas. Pa, „prav ti je“, bo rekel kedo, „kaj se pa spuščaš zmirom v nepotrebne pravde! Kedor išče, pa skupi!“ Jaz bi odgovoril na to, da prav to nikaker ni; vender pa ne tožim tolikanj zastran sebe in svoje kože, ki je že precej vajena; boli me le, ker nam tak ton gotovo ni k časti in našemu ljudstvu tudi ne more koristiti na nobeno stran.

Ali naj pa zato preneha vsa polemika? Ali so vsi prepri nepotrebni? Nikaker ne! Da more sodnik pravično soditi, ni zadosti, da je slišal tožnika, poslušati mora tudi zagovornika. Oba zvana! Zlasti pa je znanstvenemu preiskovavcu potreben nasprotnik, ki ga sili, da svojo reč od vseh strani pretehta in prevdari. Celo Sokrat je potreboval koga, da mu je vlekel resnico iz duha, zavračajoč njegove zmote. Ali seveda naj bi se godilo vse, če tudi živahno, vender prijazno, dostojno, in, kar je poglavitno, pravično in z dobro voljo od obeh strani, t. j. s prepričljivostjo, o kateri lepo piše profesor Zielinski: „Prepričljivost je predpogoj plodovitega prepira in pametnega miru.“ Tudi terditev, ki ti je najneprijetniša, moraš priznati, če je dokazana; tudi svoje najljubše prepričanje moraš popustiti, ako je overženo, — to je častni zakonik mislivcev. Če tega nočeš, boš človek izmej črede, boš suženj pod oblastjo svojega gospodarja, ne pa svoboden grajan v občini duha. In zato — zavračaj, dokazuj, pa ne toži, ne psuj, ne rohni! In pazi dobro na svoje dokaze in overžbe, da bodo v resnici dokazujoče; dostikrat nam motijo razsodnost simpatije in antipatije ter nas silijo priznavati ko dokazujoče najlehkomiselniše vzroke — to ne sme biti!“ (Die Antike und wir. Vorlesungen von Th. Zielinski, Professor an der Universität St. Petersburg. Autorisierte Übersetzung von E. Schoeler. Leipzig 1905. S. 52, 79).

Ne sme biti! In vender je pri nas, kaker ne bi smelo biti. Kako pomagati? Kako povzdigniti našo polemiko na višavo, vredno plemenitih ljudi, vredno kristijanov, ki se imajo mej sabo ljubiti ko bratje, ki imajo ljubiti celo sovražnike? Prav za prav bi nam morala zadosti biti že sama ta dolžnost ljubezni — ni dvojbe! Ali kaj ke se tako splošne dolžnosti v posebnih in posameznih primerih tako rade pozabljajo! Prav zato je menda namerjal rajni blagi dr. Frančišek Lampe v ta namen ustanoviti društvo, „etično“ društvo naj bi se bilo imenovalo. Ketero leto in v katerem zvezku svojega „Dom in Sveta“ je objavil to misel, se, žal, ne spominjam in iskati zdaj ne vtegnem. Kaj je bil vzrok, da se ustanovitev ni vresničila, tudi ne vem. Morda, ker ni bilo

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XXIII. tetaj.

— V Gorici 1906 —

6. zvezek.

Cerkveno leto.

P. S. Z.

(Dalje.)

Prišli smo do binkoštné dobe, ki je tretji poglavitni del cerkvenega leta in sega do adventa.

Beseda binkošti izvira iz gerške besede pentekosté ter pomeni petdeseti dan po veliki noči.

Binkoštni praznik so obhajali že judje v starem zakonu, seveda v drugem pomenu, ko ga praznujemo kristijani v novem zakonu. Judje so obhajali ta dan spomin na deset zapovedi, ki jim jih je Bog dal po Mojzesu na gori Sínaj; združen je bil pa s tem tudi praznik žetve. Za ta praznik se je sešlo koliker mogoče judov v Jeruzalemu in previdnost božja je gotovo v svojih nam pogosto nerazumljivih sklepih poslala sv. Duha v tem času nad aposteljne, da so bili tudi judje priča vstanovitve sv. cerkve novega zakona.

Kedaj se je v sv. cerkvi ta praznik splošno vneljal, ne vemo: skorej gotovo že v apostoljskih časih, ker ga sv. Pavelj imenuje v prvem listu do Korinčanov: „Ostal bom pa v Efezu do binkošti.“ ¹⁾ Ker pa ni gotovo, ali misli tu apostelj na judovske ali kerščanske binkošti in iz prvega

¹⁾ I. Kor. 16. 8.

stoletja nimamo dokazov, da so jih obhajali, pa jih vendar pisatelji prvih stoletji že omenjajo, smemo reči; da so binkošti eden najstarejših praznikov sv. cerkve. Nekoliko-krat že omenjena romarica Siljvija pripoveduje iz l. 385, da so v Jeruzalemu binkošti zelo slovesno praznovali. Začeli so ta praznik že na predvečer, na binkoštno soboto proti večeru s procesijo na Sijonsko goro, kjer so brali iz Dejanja apostelnov o prihodu sv. Duha; potem so šli v veliki razsvetljavi na Oljisko goro; tam so opravili večernice, ter se nato pozno zvečer vernili v cerkev k slovesni službi božji.

Mi se na binkoštni praznik spominjamo na zadnje delo Jezusovo pri odrešenju, na poslanje sv. Duha. Zato poje mašnik v predglasju: „po Kristusu Gospodu našem, ki je šel gori nad sva nebesa in je sedeč na Tvoji desnici razlil sv. Duha na posínovljene otroke; zato se celi svet na zemeljskem krogu od veselja topi in serčno raduje.“ Binkoštni praznik je tudi za sv. cerkev, kaker nekedaj pri Judih, praznik žetve, ker so se ta dan spreobrnili prvi pogani. To je bila torej prva žetev sv. cerkve. Binkošti so rojstni dan sv. cerkve, začetek njenega javnega nastopa in očitnega delovanja.

Binkošti só pa pred vsem praznik tretje božje osebe sv. Duha. Zato se slovesno začenja sv. maša z besedami: „Duh Gospodov je napolnil zemeljski krog, aleluja.“ List ali berilo nam pripoveduje zgodovinsko resnico, kako je petdeseti dan prišel sv. Duh v podobi gorečih jezikov nad aposteljne. Sv. evangelij nas uči, kako moramo s pomočjo sv. Duha nauke Jezusove v življenju izpolnjevati.

Prav je, da ima tudi tretja božja oseba svoj slovesni praznik; ni pa prav, da mnogi kristijani na sv. Duha le preveč pozabijo. Mnoge dobre osebe ljubijo Jezusa in ga goreče časte pod raznimi skrivnostmi; priporočajo se prečisti Devici Mariji, angelju varihu, svetnikom in svetnicam božjim; opravljajo pobožnosti na čast presv. Sercu Jezusove-mu in Marijinemu; vpisane so v mnoge bratovščine itd. To je vse lepo in hvalevredno. Toda pomislimo, da moremo mi vse to izverševati le s pomočjo sv. Duha. Zato se moramo njemu bolj pogosto zahvaljevati za njegove dobrote, bolj ga častiti in priporočati se mu za pravo razsvetljenje.

Ž njegovo pomočjo bote bolj goreče prejemali sv. zakramente, laglje dobro molili, berzdali strasti, napredovali v čednostih in hitreje dospeli do popolnosti. Ko je prišel sv. Pavelj v Efez je vprašal može: „Ali ste prejeli sv. Duha, ko ste verni postali?“ Ti pa so rekli: „Saj še slišali nismo, da je sv. Duh.“¹⁾ Častite, dragi bravci, prav priserčno sv. Duha, da bote na zgornje aposteljnovo vprašanje mogli dati lepši odgovor ko Efežani. Poleg češčenja sv. Duha pa tudi radi sprejemajmo in zveršujmo njegove navdihljeje.

Binkošti imajo svojo osmino, ki se ne obhaja nič menj slovesno ko osmina velikenoči. Vsaki dan ima svojo posebno sv. mašo, le ta razložek je, da je v tem tjednu kvaterni post, po velikinoči pa ne.

Binkoštni pondeljek, ki je pri nas še zapovedan praznik, se posebno povdarja potreba sv. vere in obsoja nevera. Živa vera je dar sv. Duha. Zato je rekel Jezus: Sv. Duh vas bo učil vse, kar sem vam govoril. V evangeliju tega dne Jezus jasno naznanja vzrok nevere! „Njih dela so bila huda. Sleherni namreč, ki hudo dela, sovraži luč in ne pride k luči, da niso svarjena njegova dela.“ Nevere današnjih dni ni kriv napredek v znanosti ali prepričevalni dokazi vede, ampak neberzdane strasti. Slišalo se je in pisalo, da dobivajo ljudje, ki prestopajo iz katoliške cerkve k protestantom v današnjem gibanju: „proč od Rima!“ po trideset goljdinarjev. Pravi Judeževi srebernjaki! A duša je več vredna. Jezus je za njo dal svoje življenje, prelil svojo dragoceno kri.

Perva nedelja po binkošti nam na serce polaga ljubezen, pred vsem ljubezen do bližnjega. Prav primerno, saj je sv. Duh razlil v naša serca božjo ljubezen; zato moramo imeti pred vsem ljubezen, ki je znamenje pravega kristijana, vez popolnosti, največa in prva zapoved. „In to zapoved imamo od Boga, da kedor ljubi Boga, mora ljubiti tudi svojega brata,“ uči sv. Janez v berilu te nedelje.

To nedeljo se obhaja od l. 1334 v celi sv. cerkvi praznik presvete Trojice. Duhovne molitve je iz starejšega oficija predelal in popravil neki frančiškan, iz česer smemo sklepati, da se je ta praznik v našem redu že zgodaj vpeljal.

¹⁾ Dj. ap. 19. 2.

Verska resnica o presveti Trojici je za naš razum pregloboka stvar, da bi jo mogli popolnoma razumeti. Sv. Avguštin se je mnogo trudil, da bi to božjo skrivnost natančno razložil, pa ji ni mogel priti do dna. Pripoveduje se, da se je nekega dne sprehajal po morskem obrežju in videl dečka, bi je zajemal morje in je spravljaj v malo jamico v pesku. Nasmeja se otroški priprostosti, a deček mu pravi: „Prej je mogoče morje prestaviti v to jamico, kaker s človeškim umom razumeti presveto Trojico“.

Toda čeravno je presv. Trojica za nas globoka skrivnost, vender vemo o nji, da so tri osebe: Oče, Sin in sv. Duh. Vsaka teh oseb je pravi Bog po eni skupni božji naturi. Zato pravimo: trojedini Bog. Vsaka teh treh božjih oseb je samostojna in se vse tri mej seboj razločujejo. Zato tudi molimo lahko k vsaki in vsako božjo osebo posebej. O visokost bogastva modrosti in znanja božjega! Podverzimo svoj razum božjemu razodenju, zahvalimo Boga, da se nam je razodel, in goreče ga molimo in častimo ko Stvarniku, Odrešenika in Posvečevavca. Slava Očetu in Sinu in sv. Duhu!

Dne 13. junija obhaja katoliški svet praznik sv. Antona Padovanskega, ki je umerl še mlad v 36. letu svojega življenja, pa je v tem kratkem času dosti dobrega storil. Bil je, kaker pravijo neketeri pisavci njegovega življenja, tudi v naših slovenskih krajih, v Gorici in Terstu. On je sedaj splošni pomočnik v vseh potrebah in menda je malo stiskanih, ki se ne bi njemu priporočali, še manj, ki ne bi od njega dosegli, kar ga prosijo. Le priserčno častimo tega velikega svetnika in mogočnega pomočnika, ne bo zastoj!

Četertek po binkoštni osmini, ali prazniku presv. Trojice, je posvečen presv. Rešnjemu Telesu. Zgodovina tega praznika je našim bravcem več ali manj že znana. Redovnica Julijana na gori Korniljon (Cornillon) je v zamaknjenju dobila nalogo, naj poskerbi, da se ta praznik vpelje. Zadela je na nasprotja in le s težavo in počasi je izvedla božje povelje. Leta 1311 je bil za vso cerkev zapovedan. Sv. Tomaž Akvinski je zložil lepe pesmi in izbral pomenljive psalme in molitev za duhovno opravilo tega dne. Ponižna redovnica Julijana je bila preganjana in za-

ničevana, pošiljali so jo iz samostana v samostan, dokler ni vdana v voljo božjo vmerla l. 1258. Božjim sklepom in resnici se ne more vstaviti nobena moč in oblast.

Procesije z Najsvetejšim so vredili v začetku samo v nekaterih škofijah; ravno tako so štiri postaje, kjer se pojo začetki sv. evangelijev in daje blagoslov, samo v severnih krajih v navadi.

Praznik presv. R. T. bi se najprimerniše obhajal veliki četrtek, ko je Jezus vstanovil ta zakrament in sv. mašo. Ali ker je ta dan žalosten zavoljo Jezusovega terpljenja in se slovesnost sè žalostjo ne vjema, zato se je praznovanje neskončne ljubezni Jezusove v najsvetejšem zakramentu preneslo na četrtek po prazniku presv. Trojice.

Spominjajmo se ta dan in mej osmino tega praznika Jezusove neizmerne ljubezni in bodimo mu iz serca hvaležni, da hoče pod podobo kruha mej nami prebivati. Učimo se od Jezusa v presv. R. T. ponižnosti, saj nam jo razodeva na tako jasen način. Zelo se je ponižal, ko je človek postal in ležal v plenice povit v betlehenskem hlevcu ko nezmožno človeško dete, nepoznan in preganjan. Še bolj se je ponižal na križu. V jasliah so ga častili njegova mati, rednik Jožef, pastirji, modri in angelji, tu na križu so ga zaničevali in morili lastni domačini; tam je bil povit v plenice, tu je pribit sè žreblji na križ ko izmeček naroda in največi hudobnež. Najbolj se je pa ponižal v presv. R. T. V jasliah in na križu je bil še človek, v presv. R. T. se je pa skril ko Bog in ko človek, tu vidimo le podobo kruha in vendar je je ta kruh pravo živo telo neskončnega Boga. Herod ga je le enkrat preganjal, Judje so ga le enkrat umorili, tu v presv. R. T. pa ga preganjajo in morijo pravoverni kristijani sè slabim obnašanjem v cerkvah, z mlačnostjo in božjeropnim prejemanjem dan na dan na tisočerihih krajih. O neizmerne ponižnosti in neskončne ljubezeni dobrotljivega Jezusa! Kaker je govoril še na zemlji živeč, tako nam pravi tudi sedaj v presv. R. T. pričujoč: „Učite se od mene, ker sem krotak in ponižen iz serca.“

Druga nedelja po binkošti, ki se imenuje tudi nedelja mej osmino presv. R. T., nam v priliki o veliki večerji kaže na sv. obhajilo. Gospodar je poslal hlapce klicat povabljene na večerjo. Ti so se izgovarjali. Dal je pa

poklicati vboge in ti so prišli. Tudi Jezus je povabil k sv. obhajilu vse: „Serčno sem želel to velikonočno jagnje z vami jesti.“ Ako se kedo izgovarja in ne pride, mu žuga: „Ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi.“ Sv. cerkev želi, da bi verni pogosto prejemali sv. rešno telo, kaker so ga pogosto prejemali prvi kristijani. Pod smertnim grehom je zapovedala velikonočno sv. obhajilo, pa s tem ne pravi, da ni treba večkrat pristopati, ampak da mora vsakedo, če ne bolj pogosto, vsaj enkrat na leto. Skušnja uči, da v pobožnosti in kerščanski popolnosti napredujejo samo tiste osebe, ki pogosto prejemajo presv. R. T. Brez pogostega sv. obhajila opeša duša, zginejo dobri sklepi, množijo se skušnjave in ni čuda, če se potem mnogi mlačni kristijani izgovarjajo, da jim ni mogoče pobožno živeti. Rabite pripomočke, mej katerimi je najmočnejši in najboljši pogosto sv. obhajilo, in skusili bote, kako lahko je breme Jezusovo in sladak njegov jarem. Kedor ljubi Boga in svojo dušo, ta rad in pogosto prejema sv. obhajilo, kedor pa za sv. obhajilo ne mara, nad tem se bodo vresničile besede današnjega sv. evangelija: „Povem vam pa, da ne bo nihče od onih mož, ki so bili poklicani, okusil moje večerje.“

Petek po osmini praznika presv. R. T. je posvečen presv. Sercu Jezusovemu. Previdnost božja je naredila, da se pobožnost do Jezusovega serca ravno v naših časih goji in posebno širi, ker so se serca mnogih kristijanov ohladila v ljubezni do Jezusa. Sv. cerkev nam kaže Jezusovo serce, ki je polno ljubezni in usmiljenja, da bi božja dobrota, pripeljala grešnike na pravo pot. In res mnogi terdovratni so se že spreobrnili, veliko mlačnih se je vernilo na pot gorečnosti in vsi dobri so napredovali v popolnosti po pobožnosti do presv. Jezusovega serca. Častimo torej najsvetejše serce, kaker so je častili v frančiškanskih redovih že od začetka, preden je bila ta pobožnost splošno vpeljana.

Tretja nedelja po binkošti nam oznanjuje božje vsmiljenje do grešnikov. Jezus je na zemlji pogosto z grešniki občeval na prav ljubezniv način, tako da so mu farizeji očitali, kaker pripoveduje sv. evangelij te nedelje. On se pa za očitanje ni zmenil, ampak je tudi nje posvaril

z ljubeznijo v priliki o zgubljeni ovci in drahmi. Da bi grešnike še bolj k spreobrnjenju spodbudil, jim je naravnost rekel: „Povem pa vam: veselje bo pri angeljih božjih nad grešnikom, ki dela pokoro“.

Ne obupajmo tedaj nad nobenim še tako velikim grešnikom. Božje usmiljenje je neskončno; zato molimo da boži Bog milostiv nam in vsem grešnikom. Če je Bog nam odpustil naše hudobije, kaker tredno upamo, zakaj se ne bi mogel usmiliti tudi družih.

Devetindvajseti dan junija obhaja ves katoliški svet praznik svetih aposteljnov Petra in Pavla.

Oba, ki sta zaslužila ime pervaka aposteljnov, sta padla, Peter še ko apostelj, ker je Gospoda zatajil; Pavel je preganjal kristijane pred spreobrnjenjem. Pa oba sta s podvojeno gorečnostjo z ostro pokoro in junaškim zatajevanjem po spreobrnjenju ostala zvesta Jezusu in dala življenje za sv. vero. Posnemajmo jih grešniki v pokori in mertvenju, nedolžni pa v gorečnosti in stanovitnosti.

(Dalje prih.).

Sv. Bernardin Sijenski.

P. B. M.

8. Poglavlje.

Na misijonih.

I.

Svoje apostoljsko delovanje se je odločil Bernardin začeti v Milanu, v stolici obširne vojvodine, ki je bila takrat v rokah zadnjega Viskontija, Filipa Marije, lopova od glave do pet, ki kot tak ni mogel drugače kaker le slabo vplivati na šege svojih podložnikov. Kljub pokvarjenosti v življenju pa so bili milančanje venderle še verni kristijani. Zakaj je Bernardin ravno v Milanu svoje misijonsko delovanje pričel, ni znano; to pa je gotovo, da si je v kratkem času pridobil serca vseh 200 tisoč prebivavcev mesta. Popolnoma nepoznan je prišel tjakaj proti koncu leta 1417. Na tihem, rekel bi, je začel s pridigovanjem v srednje imenitnih cerkvah, zdaj v ti, zdaj v oni, pa le ob dneh, ko

so bile pridige v navadi. O prvih njegovih nastopih pripoveduje Matej Vegius, ki je življenje svetnikovo popisal. On je bil takrat 12 leten študentek. Njegov stari profesor je pa hodil poslušat že perve govore Bernardinove ter je svojim učencem močno hvalil zgovornost „dobrega malega fratra, ki je take borno oblečen, da še nikoli ni videl kaj podobnega“. Učenci so šli nato, iz radovednosti pač, tudi poslušat novega pridigarja. Pa ne le oni! Izreden dogodek je obrnil pozornost vsega mesta na našega svetnika. Nkega dne je naenkrat pretergal svojo pridigo, kaker zamaknjen nekoliko časa molčal, in nato odšel z leee, ne da bi bil končal. Ko so ga sobratje v samostanu, kjer je prebival, vprašali po vzroku tako čudnega vedenja, jim je odgovoril kratko: „Videl sem, kako je moja dobra sestrična Tobija, ki sem jo spoštoval in ljubil kaker mater, v tistem trenutku vmerla, in kako je njena duša, odeta z obleko nevmerljivosti v nebesa se povzdignila“. Glas o tem odgovoru, se je raznesel hitro po vsem Milanu in neketeri dvojiljivci so poslali berž človeka v Sijeno, da bi poizvedel, je li Bernardinova terditev resnična. In dobili so poročilo, da je Tobija res vmerla prav tisti dan in tisto uro, ko je Bernardin svojo pridigo pretergal. Zdaj še le je vse derlo poslušat tako nenavadnega pridigarja. Niso pa šli ljudje le svojo radovednosti past; spokorjenja — pripoveduje M. Vegius — so bila mnogoštevilna, in okoli spovednic je bila gnječa in gibanje kaker v mravljišču. Še le, ko je na splošno željo in prošnjo milančanov obljubil, da prevzame prihodnje leto (1418) v glavni cerkvi postne pridige, je mogel čislani pridigar zapustiti Milan. Ko neznan redovnik je bil došel, mej radostnim vriskom od vseh strani je zapuščal mesto.

V naslednjem času je delal Bernardin — poročila se ne strinjajo — ali v Liguriji in na Pijemonteškem, ali pa v Emiliji in Benečiji.

Drugo leto je bil vspeh njegovih pridig v Milanu še večji ko prvo; vse mestno prebivalstvo je zapuščalo hiše in se zbiralo krog njegove pridižnice.

Od leta 1419 do 1422 je deloval drugod po Lombardiji. Srečno se je štelo vsako mesto, vsak kraj, kjer je nastopil. Ko je kam prišel, je takoj pričel misijon. Ako je bila cerkev prostorna, je pridigoval v cerkvi; sicer je noter le maševal

in potem pridigoval pod milim nebom. Govoril je včasi jako zgodaj, da so mogli ljudje potem k svojim opravkom. Sam pripoveduje v neki pridigi, da je v Kremoni zavoljo tergatve pridigoval do časa, ko se je svitalo, že 4 ure. Imel je prijeten glas, in znal je vpletati v govor prilike, pravljice in primere tako mikavno, da se ga ljudje niso naveličali poslušati; njegova pridiga je trajala večinoma po dve uri in še delj časa! Dasi je govoril navadno ko prijatelj prijatelom ali oče s svojimi otroci, zagermel je vender semtertje in povzdignil glas, da ga je bilo slišati kaker preroka, ki preti s kaznimi zavoljo pregreh izvoljenega ljudstva. — Po pridigi je bila procesija. Potem je Bernardin molil, premišljeval, prebiral svoje spisane pridige; pogovarjal se z ljudmi, ki so pri njem iskali sveta in tolažbe; razlagal katekizem otrokom in nevednim; prva leta svojih misijonov je tudi pridno spovedoval.

Nad vspehom njegovih misijonov je bilo res stermeti: sklepal je mir mej državicami, poravnaval sovraštva mej rodbinami in spravljal serdite posamezne nasprotnike; napeljeval je k spodobnemu življenju razuzdane mladeniče in in lehkomišljene mladenke; postopače, igravce, zapravljivce, pijance je spreopračal v pridne, varčne in zmerne ljudi; podložne je spodbujal k pokorščini, predstojnike k pravičnosti; ostro je govoril proti oderuhom in nesramnim grešnikom in grešnicam.

Od narave krotkega in veselega značaja je Bernardin pri ljudeh, vajenih doslej pridigarjev, ki so s časnimi in večnimi kaznimi strašili in pretili, s svojo ljubeznivostjo in šegavostjo vzbujal stermentje in občudovanje. Vsem je hotel biti vse; tudi ko sloveč mož je ostal, kakor navaden redovnik, skromen in dostopen vsem. Tudi ko so ga posamezni povpraševali v dušnih zadevah za svet, je odgovarjal z gorečnostjo, blagoserčnostjo in ljubeznivostjo, kaker da bi mu bilo rešiti celo mesto. Na pridiznici se je včasi razgrel, da je govoril proti grehu z nevoljo in vso ostrostjo; v občevanju s posameznimi grešniki pa ga je vodila le prijazna ljubezen. Vesel, živahen, ljubezniv je tudi kot redovnik čmernost, nepoterpežljivost in jezljivost sovražil. — Veselost je lastna sijenčanom; pa je tudi po duhu, po nauku in zgledu sv. Frančiška Asiškega. „Brat moj“, je

rekel Frančišek nekemu novincu, „zakaj si tako otožen in žalosten? Si li storil kak greh? To ve le Bog in ti. Pojdi in moli! Pred menoj in pred brati pa bodi vesel, ker služabniku božjemu se ne spodobi, da bi kazal kisel in neprijazen obraz“. V tem je bil Bernardin, kaker tudi v mnogo drugih rečeh, čisto podoben serafinskemu očetu.

Bernardin je potoval vedno peš, naj je sonce pripekalo nad prašno cesto, naj je burja brila mej ledom in snegom. Iz ljubezni do Boga in bližnjega je prehodil mesta in krajine skoraj cele Italije, oblečen v najvbožnišo haljo; pogostoma si je tešil glad le s kosom kruhu, počival je v siromašnih prenočiščih — on, ki v mladosti ni bil vaje pomanjkanja, ki bi bil lahko bogat in celo svoje življenje zložno živel.

K uspehu so mu pripomogli čudeži, ki jih je delal. Izmej mnogih, bodi omenjen tu eden, ki ga je storil leta 1420 v Mantovi. Mej samostanom, kjer je stanoval, in mestom, kjer je pridigoval, leži jezero. Nekega dne se je Bernardinu mudilo pridigovat; poprosi torej brodnika, da bi ga prepeljal za „Bog poverni!“ Ta pa, ker je menil, da pridigar ni brez denarja, pravi: „plačaj!“ Bernardin zaterjuje, da ne more, pa nič ne pomaga. Tedaj se oberne svetnik k svojemu spremljevavcu z besedami: „Zaupáš na Gospoda?“ „Gotovo.“ — „Ali boš storil, kar boš videl mene?“ — „Bom!“ — Zdaj razgerne Bernardin svoj plašč na vodo, in on in spremljevalec stopita nanj, poklekmeta in sè sklenjenimi rokami, z očmi k nebesom povzdignjenimi se peljeta tako berzo, da sta stopila onstran na obrežje, še preden je bil brodnik sè svojim čolnom na polu pota.

Bernardin ni pridigoval povsod tiste reči. Kamer je šel, je najprej pozvedel za potrebe ljudstva, in ko dober zdravnik je imel pripravljeno posebno zdravilo za vsako bolezen. Ko je slišal, kako je razširjeno v lombardskih mestih, in celo po deželi, strankarstvo, se je trudil pred vsem ljudi k miru in slogi pripraviti.

In večinoma je vsaj za nekoliko časa ponehalo sovražstvo. Strankarska znamenja so zginila s hiš, mesto strank so nastale družbe, katerih namen je bil mir. V Bergamu in Brešiji se je sprava popolnoma posrečila. O svojem uspehu v Kremlu je Bernardin pozneje sam pripovedoval v

neki pridigi. Pravil je, kako je mesto Krema terpelo zavoljo sovraštva, kako je mnogo meščanov živeló v pregnanstvu. On je v svojem misijonu govoril delj časa le splošno; potrebne nauke je le kaker mimogrede vpletal vmes. Ne brez sadu! Zdaj je ta, zdaj oni prišel poprašat misinarja, kaj mu je storiti. Ko je potem Bernardin v neki poznejši pridigi slikal, kako bodo enkrat nedolžni pred božjim sodnikom maščevanje klicali na krivične preganjavce so te besede k sercu šle vsem poslušavcem, nasprotniki so se po pridigi spravili, pregnancem so dovolili, da se smejo verniti v domovino. Pa pustimo svetniku besedo. „Ko sem po svojem odhodu“, tako je pripovedoval v tisti pridigi v Sijeni, „potoval skozi neko vas, ki je od Krema kakih 10 milj oddaljena, srečam nekega kremskega pregnanca, ki je zapustil v domačem mestu premoženje v vrednosti 40 tisoč goltjinarjev. Mož me vpraša: „Kako je v moji domovini?“ „Z božjo milostjo“, mu odgovorim, „se lahko poverneš, ker sem našel dobro voljo“. Tem mojim besedam se pregnanec nasmehne. Ali kmalu pride nekedo, ki mu naznani, da se sme res verniti. Od samega veselja presrečni ni mogel ne jesti, ne piti, tudi spati ne. Tak je ostal še nekoliko dni, potem pa se odpravi v Krema... Doma najde na javnem tergu svojega nasprotnika, ki mu hiti naproti. Ko ga je zagledal, ga objame in na obed povabi. Tako je pregnanec prišel zopet k svojemu premoženju. Zagotavljam vas, kedor je bil tako srečen, da mu je imel kaj verniti, storil je to, z veseljem. „Tu so tvoji voli, tu tvoj osel, tu tvoje ovce“ tako in podobno se je glasilo, dokler ni imel zopet vsega svojega premoženja. Slično se je godilo tudi drugim pregnancem. Menim, da je ta ljubezen zavoljo Boga od omenjenega mesta odvernila mnogo nesreč. Pa tudi sosednji kraji so posnemali zgled Krema, in denes je tista okolica v Lombardiji izmej najbolj cvetočih. (Pred. volg. I. str. 284.)

II.

Leta 1422 najdemo Bernardina v Benetkah. To mesto je bilo takrat na verhuncu svoje sreče. Gospodovalo je čez Istrijo, Dalmacijo, Kandijo, Negroponte, celo versto krajev v Moreji, na suhem čez Padovo, Verono, Vičenco, Brešijo,

Bergamo, Raveno; takrat se mu še niti sanjalo ni o vdarcu, ki mu ga je imelo prizadeti odkritje Amerike.

V Benetkah ni bilo strankarstva, ni bilo gveljfov in gibelinov. Vsi meščani so ravno tiste cilje, skupni občni blager imeli pred očmi. Tu torej Bernardinu ni bilo treba govoriti o slogi, kaker po Lombardiji. Ali gerdo oderuštvo je bilo doma v Benetkah, o tem je bilo govoriti in sploh navajati meščane k miloserčnosti.

Benetke niso imele bolnišnice za bolnike z nalezljivo boleznijo, in vender bi je tergovsko mesto, ki je občevalo z jutrovimi deželami, jako bilo potrebovalo. Na Bernardinov svet so leta 1423 res ustanovili tako bolnišnico („Marija v Nazaretu“).

Tudi na svoje sobrate Bernardin v Benetkah ni pozabil. Takrat so bili v Benetkah trije frančiškanski samostani, ki jih je večkrat obiskal (stanoval je v „San Francesco della Vigna“). Na njegovo prigovarjanje so tamošnji bratje v vseh treh samostanih iz konventualov postali observantje.

Benetke so Bernardinu ostale v ljubem spominu. Za mestom pa je prišla okolica na versto. Ni bilo kraja, ki bi si ne bil želel, da ga obišče sloveči misijonar. Povsod so ga vabili in prosili, da naj pride k njim, ker je bilo znano koliko dobrega je storil, kamor je prišel, in Bernardin ni odbijal prošenj. Po mestih se je pomudil po več časa, po vaseh je pridigoval le, rekel bi, mimogrede.

V Veroni n. pr. je ostal od 1. novembra l. 1422 do 17. januarja l. 1423. V to mesto je prišel že pred njim glas o čudežu, ki ga je bil storil na potu iz Bergama v Verono. Pod nekim hrastom ob potu že blizu mesta je bil zapazil merliča ležečega. Da je bil umorjen, je spoznal iz ran na njem. Ponesrečeni se mu smili, zato moli zanj, in merlič na njegovo prošnjo oživi. — Kako visoko so Veronezi Bernardina čislali, priča to, da so neke igre, ki so jih imeli navado napravljati v nedeljo po pepelnici, preložili v pustni čas.

V Vičenci se je Bernardin mudil od 16. aprila do 30. junija l. 1423. Pridigoval je na javnem tergu, kjer je štel 20 do 30 tisoč poslušavcev.

V septembru l. 1423 ga najdemo v Bellunu. Tu so bili kaker v Lombardiji, strankarski boji. Meščanje so z

velikim veseljem sprejeli misijonarja; in on je kmalu spoznal, da so slabe postave (štatuti) tega mesta krive vsega zla. 24. septembra je zato v pridigi stvar pojasnil in dosegel, da je potem 27. septembra župan bellunski sklical sejo, v kateri so mestni očetje sklenili strankarstvo popustiti, štatute pa prenarditi.

Zadnja postaja Bernardinovega delovanja na Beneškem je bilo Feltre.

Ob času Bernardinovega misijonarjenja po Beneškem opazimo prvič njegovo gorečnost v širjenju češčenja presv. imena Jezus. To češčenje je tako staro, kaker besede sv. apostolja Pavla: „V imenu Jezusovem naj se pripogne vsako koleno“; prav posebno so pa to ime častili duhovni sinovi sv. Frančiška. Frančišek sam je pogostoma pridigoval o tem presv. imenu. Pisavec njegovega življenja pripoveduje, da ni mogel sv. oče tega imena izgovoriti, da se mu ne bi bil pri tem glas tresel. Serafinski učenik sv. Bonaventura je spisal tudi posebno delce „O hvali medeno sladkega imena Jezus“ (De laude melliflui nominis Jesu).

Bernardin v tem ni vpeljeval novotarij, le prebuditi je hotel zanemarjeno češčenje. Imel je poseben vzrok za to. Že dolgo je bila namreč po italijanskih mestih navada, da so premožni meščani krasili svoje hiše sè znamenjem, stranke, h kateri so pripadali. Bernardin, ki se je tolikanj bojeval proti strankarstvu, si je izmislil novo znamenje: I H S, to naj bi izpodrinilo vsako drugo strankarsko.

III.

V začetku leta 1424 se je odpravil Bernardin z Beneškega v Ferraro, kamerga je bil povabil gospod tega mesta, markiz Nikolaj III. Este. Tu je govoril proti potratu, gizzdavosti in nedostojnosti v ženski obleki; in dosegel je, da se je obrnilo v tem oziru na bolje.

V Ferrari je bil naš misijonar na meji Cerkvene države. Strankarski boji niso bili v njej nič manje hudi, kaker drugod po Italiji. Zgodilo se je, da si je vstanovil sredi papeške deželice marsikateri plemič svojo lastno in samostojno. Mej mesti cerkvene države, ki so si priborila samostojnost, je bila Bolonja jedna imenitnejših. — Pobožni

škof Aljbergati, ki je postal pozneje kardinalj, je bil povabil Bernardina v Bolonjo in sprejel ga je, kaker more le svetnik svetnika, ter občeval ž njim kaker sè svojim največim prijatelom. Bernardin je prevzel postne pridige (1424), ki jih je moral imeti zavoljo mnogoštevilne množice poslušavcev pod milim nebom. Meščani so bili strastno vdani igri, pri kateri se je hudo preklinjalo in mnogo časa in denarja zapravilo. Vspeh njegovih pridig je bil ta, da so znesli veliko množico kvart na kopico, katero je potem Bernardin sežgal. Vsi so bili tega veseli, le izdelovavci ter prodajavci kvart ne. Neki Valezijo, ki se je živel od slikanja kvart, pride k Bernardinu in se pritoži, da ga je pripravil ob kruh. „Ali ne umeš nobenega drugega rokodelstva?“ ga vpraša svetnik. „Ne“. — „Pa lahko se boš preživel, ako boš storil, kar ti porečem“. — „Prav rad bom storil“. Nato vzame Bernardin šestilo, in napravi ž njim na list papirja krog, nariše v njegovo sredo znané tri čerke presv. imena IHS, in obda sliko se žarki. In res izdelovavec je imel z novimi podobiciami dober zaslužek.

Tudi nepodložnost si je Bernardin prizadeval pregnati. Poznejša zgodovina priča, da se mu trajno to ni posrečilo, za nekoliko časa pa je vender bil pomiril nepokojne duhove.

S Kitajskega.

F. H. B.

Zgodovinski razvoj kitajskega misijona.

Po nezanesljivi pravljici bi bil prinesel luč svete vere na Kitajsko že sv. Tomaž, apostelj. Perve gotove sledove kerščanstva imamo šele v sedmem stoletju. Leta 636 je prišel tja sirski duhovnik Olupen. Toda on skoro gotovo ni prinesel prave vere; beržkone je bil priverženec krivoverca Nestorija.

Prava evangelijska luč je prisvetila Kitajcem l. 1292. Prinesel jim jo je frančiškan Janez Montekorvinski. Njegovo apostoljsko delo je Bog vidno blagoslovil. Veliko tisoč poganov je spreobernal. Sedem let po svojem prihodu je se-

zidal prvo katoliško cerkev na Kitajskem. Papež Klement V. ga je za te zasluge povišal v nadškofa. Ker ni bilo tam obenega škofa, da bi ga posvetil, je poslal pet drugih škofov iz frančiškanskega reda tja, ki naj bi ga posvetili in ostali potem njegovi podložni. Prišli so le trije, dva sta na potu vmerla. Tako je bil začetek kitajskega misijona storjen.

Zadovoljno so v začetku gledali na svoje lepe vspehe. Ali satan jim je kmalu skalil veselje. V to se le poslužil raznih oblastnikov, ki so jih očernili na cesarskem dvoru kot državi nevarne in kmalu so bile misijonske postaje v razvalinah.

Vender vsa strogostni mogla zadušiti semena kerščanstva, ki je enkrat padlo na dobro zemljo. Zdajpazdaj je prišel skrivaj kak goreč misijonar mej zapuščene kristijane, da jih potolaži in poterdi v veri. Eden ali drugi je bil po večkrat postavljen na mejo, pa se je kmalu zopet vernil.

Skoro 200 let je kerščanstvo tako životarilo. Šele leta 1553 je bilo dovoljeno dvema jezuitoma, da se smeta stalno naseliti. To je zarja nove dobe za kitajski misijon. Nista namreč dolgo ostala sama. Za njima so prišli drugi pogumni sinovi sv. Ignacija. Eni so delali za zveličanje duš, drugi so skušali z učenostjo pridobiti zaslombo in ugled pri visokih osebah in na cesarskem dvoru samem. Dobro se jim je sponeslo. Mej prijatelji cesarjev vidimo tudi jezuite. Da je to blagonosno vplivalo na misijone, se razume. Vse je kazalo, da jim je s tem postavljena terdna podlaga. Ali hudobni duh jo je znal spodkopati. Navdihnil je nekega odpadnika, ki je zatožil jezuita p. Martineza, da hoče postati cesar. Akoravno je bila to laž, jo je vender lehkoverni cesar vzel za resnico. P. Martinez je 31. sušca 1606 prvi napojil kitajska tla z marterniško kervjo. Ugled njegovih sobratov na dvoru se je spremenil v nezaupnost, ki je rastla od dne do dne. Nove obdolžitve so dosegle, da so bili s cesarskim določilom 4. svečana 1617 zopet vsi misijonarji izgnani s Kitajskega. S tem je bila vničena tudi večina njihovega dela. Večina samo, ker se cesarsko določilo ni moglo natančno izvesti. Več misijonarjev se je iz ljubezni do svojih vernih poskrilo po dobrih kerščanskih družinah. Živel so, kaker rojeni kitajci in na skrivnem lomili kruh resnice onim, ki so ga prosili. Ž njimi so delili vesele in žalostne

ure, ž njimi so molili in prosili Boga, naj kmalu zopet pošlje boljše čase.

Prišli so! V drugi polovici sedemnajstega stoletja je bil misijon zopet v najlepšem cvetu. Tedanji cesar Kangi (1661-1722) je bil naklonjen misijonarjem. Kako blagodejno je to vplivalo na razvoj misijona, to nam jasno kaže število kristijanov. Bilo jih je konec sedemnajstega stoletja 800.000, kakor nigdar prej. Mej temi je bilo mnogo visokih oseb, urednikov in celo udov cesarske hiše.

Ali je tedaj minil čas poskušnje? Žalibog, da se to ni zgodilo. Junčing, sin dobrega casarja Kangija, je bil krut in malopriden vladar. Že tretje leto svojega vladanja je prepovedal kerščansko vero. Obilnejše ko kedaj poprej je tekla kri marternikov. Okrog 3000 cerkva je bilo razrušenih in nad 300.000 kristijanov je ostalo brez pastirjev.

Tega težkega vdarca misijon ni mogel kmalu preboleti. Od l. 1762—1838 je bil vedno približno na isti stopnji. Imel je le šest škofij. Ako bi bila previdnost Božja dopustila, bi bilo šlo v nič tudi to.

Černi oblaki so se kopičili nad tem malim Gospodovim vinogradom. Kitajci so začeli sumiti, da misijonarji, ki se izdajajo za poslance božje, niso nič drugega ko vohuni, predhodniki tujcev, katerim pripravljajo pot v deželo. Smertno sovraštvo se jih je polastilo. Da so bili misijonarji nedolžni, ni treba praviti. Nikaker pa ne moremo popolnoma izgovoriti nekaterih evropskih vevlasti. Posebno glede Angleške in Francoske so bila kitajska sumničenja opravičena. Predno so se dobro zavedali, da so v nevarnosti, je bila že grabežljiva Angleška pred vratmi; vojsko jim je napovedala. Kaj so hoteli starokopitni Kitajci proti njej, ki je stala na višku tedanje vojne izobrazbe?

Po triletnem vpiranju l. 1842 so morali skleniti mir, in odpreti neka trgovska mesta evropski trgovini.

Ni se še bila zacelila ta rana, kar se prikažejo l. 1860 angleške in francoske čete pred glavnim mestom Pekinom. Zdaj se Kitajci še spoprijeti niso upali. Druzega jim ni kazalo, kot da se sprijaznijo z nadležnimi pijavkami, jim dajo, kar hočejo in se jih tako z lepa rešijo. In kaj so zahtevali? Poleg mnogo druzega prostost kerščanstvu in nje-

govim razširjevalcem po vsem Kitajskem. Cesar je rad ali nerad poterdil in podpisal.

Nova zarja je začela svitati, naznanjajoč lepše dneve kitajskemu misijonu. Moč njegovih najhujših sovražnikov je bila sterta. Cesarji imajo od tedaj vezane roke; kaker hitro bi kaj začeli zoper misijone, bi morali drago plačati.

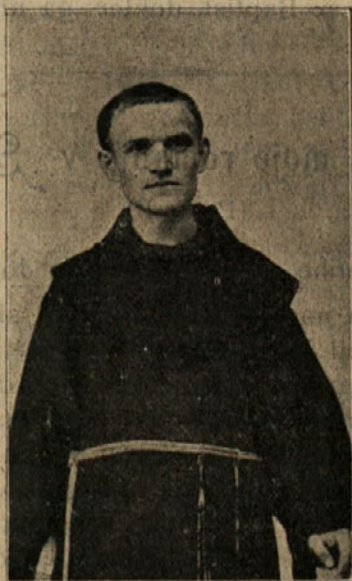
Ne pravimo, da so imeli poslej misijoni in misijonarji mir. Tudi pozneje je večkrat zalivala marterniška kri seme besede božje. Razne tajne družbe začno zdaj tu zdaj tam večje ali manjše preganjanje, toda splošnega vničevanja se ni bati. Velevlasti

z bistrim očesom opazujejo vsako sovražno gibanje proti tujcem. Takoj pritisnejo na vlado, da je zatre. Ker je slaba, mora plesati, kaker drugi godejo.

Kako lepo pri teh razmerah napreduje misijonsko delo, nam najboljše kažejo številjke. Poglejmo jih malo!

Vsa kitajska mačih bo kakih 450. Tudi ženske, redovnice, tuje in domače, jako vspešno delujejo po sirotišnicah, šolah itd.

Naš red je častno zastopan v kitajskem misijonu. Kaker smo povzeli iz najnovejšega poročila. oskerbuje sam 9 škofij, v katerih misijonarji 136 frančiškanov, tujcev. in 86 domačih duhovnikov, ki so vsi tretjeredniki. Pomaga jim še 68 redovnih sester frančiškanek. Svetnih tretjerednikov, ki niso duhovniki, tudi ne smemo prezreti. Ta četa, ki šteje nekaj menj ko 2000 udov, zveršuje tudi apostolsko delo.

P. Peter Baptista

pred odhodom v kitajski misijon.

cerkev je razdeljena v 39 škofij ali apostolskih vikarijatov. Vernih, ki so že prejeli sv. kerst je blizu 800.000. Onih, ki se šele pripravljajo, katehumenov, je do 100.000. To veliko čredo pasejo deloma tuji, deloma domači misijonarji. Tujih iz raznih redov in

misijonskih družeb, je okrog 950; do-

O priliki bomo še kaj več slišali o njej.

Razume se, da deluje naš p. Baptist v škofiji, ki jo oskerbujejo njegovi redovni bratje. Imenuje se Vshodni Hupé. Vstanovljena je bila ta škofija l. 1870. Leži nekako v sredini Kitajske ob najimenitnejši reki celega cesarstva, Jancekjang ali kaker jo ljudstvo imenuje Jancečan t. j. modra reka. Provincija Hupe, v kateri ste še dve drugi škofiji, se prišteva mej najrodovitnejše. Poglavitna mesta so: Vučang, sè škofovskim sedežem, Hankov in Hanjang. Pervi dve mesti ste pravzaprav eno samo, ker ju loči le Jancečan. V Vučangu je bival p. Baptist, dokler ga niso poslali v pastirstvo.

Spomini na moje romanje v Sv. Deželo.

(P. E. P.)

30. Jeriho, Mertvo morje in Jordan.

Ni ga večega nasprotja tako blizu skupaj v Sv. Deželi, kaker na meji Judeje Mertvo morje in Jordan. Pervo nas spominja na greh in kazen za greh, drugi na kerst in in odrešenje. — Krog poldne, dne 1. marcija, smo se odpeljali v dveh vozovih proti Jerihi. Skoraj vsaka popotna knjiga priporoča, naj vzamejo romarji, ako gredo k Jordanu ali k Mertvemu morju, zavoljo varnosti seboj turško stražo, ker gre pot skozi puščave, kjer gospodujejo beduini, ki te lahko napadejo in oropajo. Kljub tem opominom smo se odpeljali brez vsake straže sami s p. Hermetom, jeruzalemskim župnikom. Ne vem, ali se beduini sploh ne lotijo frančiškanov, ali pa smo le mi imeli toliko srečo, da se nam ni nič hudega zgodilo.

Cesta derži naj poprej proti Oljiski gori in odtod proti Betaniji. Iz Betanije gre sterma navzdol, ker je Jordanska planjava celih 1200 m. nižja, kaker Jeruzalem. Gore in hribi, ketere puščamo na levi in desni, pred seboj in za seboj, so na vso moč divji in večinoma je svet izsušen, brez trave, brez drevesa. Tu pa tam se dvigajo sterme čeri, pod njimi se razprostirajo puste meline. Le tu in tam vidiš kak ternejev germ, ali srečaš kacega beduina na konju, ali pastiraj,

ki žene svojo čredo. Z eno besedo sredi puščave smo, strašne in dolgočasne puščave.

Kake pol ure pod Betanijo stoji majhina hiša ; poleg nje je studenec apostolov. Ta studenec je edini mej Jeruzalemom in Jeriho.

Približno dve uri smo se vozili do neke gostilne, ki je seveda bolj hlevu, kaker pa hiši podobna. Imenuje se „pri dobrem samarijanu.“ Mogoče, da je tudi ob Kristusovem času stala prav tukaj hiša, katero je mislil Gospod, ko je povedal lepo priliko o vsmiljenem samarijanu. Pot gre nad globokim, ozkim jarkom. Na vsaki strani jarka so visoki in stermin hribi. Na severni strani stoji star gerški samostan sv. Jurija. Krog samostana je zemlja koliker mogoče pridno zasajena. Vozili smo se že več kot dve uri po strašni puščavi in prišli smo slednjič do nekega roba na tem hribovju. Tukaj zapazi romar pod seboj lepo, dolgo in široko jordanško planjavo in resno Mertvo morje.

Ker je bilo še zgodaj popoldne, smo se peljali kar mimo Jerihe najpoprej k slovečemu Elizejevemu studencu. Ta studenec ima zato to ime, ker je prerok Elizej na čudežen način dosegel, da je postal piten. Četerta knjiga kraljev nam pripoveduje, da je bila voda tega studenca prav slaba. Ljudstvo je iskalo pri Elizeju pomoči. Prerok je šel k studencu, „vanj djal soli in rekel : To pravi Gospod : Ozdravil sem to vodo in ne bo dalje v njej smerti, ne nerodovitnosti. Zdrava je tedaj voda do tega dne, po besedi Elizejevi, ki jo je govoril“ (2, 3.) — Studenec je jako obilen in namaka okolico, tako da bi bilalehko pravi raj, ke bi jo človeška roka hotela obdelovati. Prav tukaj je stalo nekedaj mesto Jeriho, mesto paljem. Tukaj so pridobivali dragocen balzam. Sloveče so bile tudi jerihunske rože.

Jericho je Jozua na čudežen način Kananejcem vzel, razdejal in preklel: „Preklet bodi mož pred Gospodom, ki postavi in sezida Jericho. Na svojega pervorojenega naj vloži njegovo dno in na svojega naj mlajšega naj postavi njegova vrata“ (Joz. 6, 26.) To prekletstvo je izkusil pozneje Hielj iz Betela, ki je v Ahabovem času zidal Jericho, četrte ure proč od kraja, kjer je stalo staro mesto. Ko je začel zidati, mu je vmerl prvi otrok, zadnji pa, ko je bil delo končal. — Herod Veliki je mesto olepšal z imenitnimi in

velikimi zgradbami. Ko je bil razdejan Jeruzalem, je bilo razdejano tudi to mesto, a pozneje so je zopet zidali. Jeriho je bil sedež kerščanskega škofa.

Večkrat je bilo to mesto tako srečno, da je imelo v svoji sredi Zveličarja sveta, ki je tukaj spreobernal Zahaja.

Od Elizejevega studenca derži sterma pot na goro Kvarantanijo, ki se zato tako imenuje, ker se je po kerstu v Jordanu Zveličar tukaj 40 dni postil. V gori, ki je 500 m. visoka, je polno votlin, v katerih prebivajo gerški puščavniki. Terdi se, da je to tista gora, na katero je peljal hudič Gospoda. Mi nismo lezli na verh; rad pa verjamem, da mora biti raz hriba prav lep razgled po Jordanovi planjavi. Ko smo ogledovali goro s kukali, je bilo naenkrat krog nas vse polno beduinskih otrok. Živi in veseli so ti vbogi beduinčki, od mladih nog privajeni terdega, a prostega beduinskega življenja. Beduini so imeli prav blizu razprosterne svoje šotore, a nihče nam ni žalega storil.

Silno me je zajemalo beduinsko življenje, saj je to življenje še vedno podobno življenju starih očakov. Tudi v teh potopisnih črticah sem že enkrat nekaj povedal o beduinih, vendar mislim, da mi ne boš zameril, ljubi bravec, ako še kaj dostavim. O beduinih velja to, kar je govoril angelj v puščavi Hagari, materi Izmaelovi, o njenem sinu — očetu beduinov: „Glej, spočela si in boš sinu rodila, ime mu daj Izmaelj, zato ker je Gospod tvojo britkost uslišal. Ta bo divji človek, njegova roka bo zoper vse, in roke vsih bodo zoper njega in on bo postavil šotore vsim svojim bratom nasproti“. (1. Mojz. 16, 11—12) Beduini navadno niso veliki in široki, mariveč bolj sredni in šibki. Toda njih telo je žilavo in močno, ker je od zgodnje mladosti navajeno na oestro, težavno življenje. Ker veliko hodijo in jahajo, se ohranijo gibične do pozne starosti. Beduini nosijo navadno temno, volneno obleko, prepasano z usnjatim pasom, v katerem tičita bodalo in samokres. Nad to obleko nosijo plašč, ki je ali bel in erjav, ali pa bel in višnjev. Na nogah nosijo sandale, čez ramo pa dolgo puško. Na glavi imajo kefije, to je belo, dolgo in široko ruta, z vervco privezano.

Žene se derže bolj šotorov, v katerih kuhajo, tkajo in meljejo. Njih obleka je srajci podobna. Na glavi nosijo ruto,

ketero potegnejo takoj čez obraz, ako se jim približa ptujec. Zato jim je pa ptujec lahko hvaležen, ker res niso lepe; njih obraz, vpadel in izmučen, priča, da je beduinka sužnja, ki ima na ramah vso težo domačega dela. Mož skerbi le za čredo, plen in boj. Navadno imajo le poglavarji po več žen. Vender pa ima mož pravico zamenjati, ali celo odpediti svojo ženo, keder mu je drago. Ako je beduinka prešuštvala in more njen mož to dokazati, jo zatoži njenemu očetu ali pa bratu, ki ji potem lastnoročno prereže vrat. Edino nje veselje je lišp, na keterega je silno navezana. Beduinka nosi na perstih na rokah in nogah, v ušesih in v nosu rinke. Šotor, ki je tkan iz kamelje dlake ali dlake černih koz je silno priprost in navadno v dva ali tri dele razdeljen. Pervi služi možem, drugi ženam, tretji živini. Palestinske puščave, gorovje onkraj Jordana, obrežje od Karmela do Gaze in planjava Ezdrelon, so kraji, v kterih prebivajo beduini, ali „otroci jutrove dežele“ (Jer. 49, 28.), ki „nimajo ne vrat ne zapahov“ (Jer. 49, 31.) Beduini žive še dandanašnji tako, kaker je Jonadab, Rehabov sin, zapovedal svojim potomkom: „Ne pijte vina ne vi, ne vaši otroci na vekomaj, in ne zidajte hiše, in semena ne sejte in vinogradov nikar ne zasajajte in ne imejte, ampak v šotorih prebivajte vse svoje žive dni, da bote dolgo živeli v deželi, kjer ste ptujci“ (Jer. 35, 6–7.) Beduini so ločeni v več rodov, ki so glede števila, moči in veljave jako različni. Neketeri so popolnoma prosti, drugi pa morajo vladi davek plačevati. Rodovi so ločeni v družine. Vsak rod ima svojega poglavarja, keterega čast je dedna v njegovi družini. Vender pa je veljava te časti zavisna od glavarjeve hrabrosti, gostoljubnosti, bogastva in zgovornosti. Poleg glavarja imajo beduini tudi sodnika, ki razsoja prepire. Sodnika imenujejo kadij. Ta ne zna brati, ne pisati; on ne sodi po paragrafih in knjigah, mariveč po tisoč letnih navadah. Telesnih kazni ne poznajo. Kedor je kriv, plača za globo gotovo število živali.

Beduinovo bogastvo so njegove črede ovac, koz in kamelj, ketere gonijo pridno na pašo. Ako te zmanjka, postavi beduin svoj šotor drugam, večinoma v bližino kakega studenca. Beduinov ponos je njegov konj, ki je gibičen, žilav, isker, vstrajen, zmeren in pogumen, kaker njegov

gospodar. Ta pa ljubi, ceni in opeva svojega konja mnogo bolj kakor svojo ženo. Glede hrane beduin ni razvajen. On zna terpeti, ako treba, lakoto, zavžije pa, ako nanese priložnost, tudi jako veliko. Njegova navadna pijača je mleko, njegova navadna hrana pa kruh, ki je pod pepelom pečen. Ovčje, kozje, ali pa celo kamelje meso jedo le pri posebnih priložnostih. Vilic in noža ne poznajo. Lepa beduinska lastnost je njih gostoljubnost. Le evropejcu beduin malo zaupa, posebno, ako ga vidi, da piše ali pa riše. Beduinske gostoljubnosti je vsak lahko deležen; šele tretji dan vprašajo gosta po vzroku njegovega prihoda. Žalibog, da je beduin navadno poželjiv, maščevaven, lažnjiv in goljufiv, ljubi rop in krade, če le more. Ako ga zasačijo, ga sicer kaznujejo, toda ne za to, ker je kradel, mariveč zato, ker se je dal zasačiti. Po veri so sicer mohamedanci, toda mohamedani sami jih imajo za pol nevernike. Derže se pa natančno mohamedanskih postov, praznikov in molitev. Iz starodavnih časov so si ohranili navado obreze.

Izpod gore Kvarantanije smo se peljali v Jeriho, ki je sedaj le slaba vas. Vstavili smo se v gostilni. Prav začudil sem se, ker nisem pričakoval, da bi bilo tukaj vse tako snažno in okusno, bolj kakor marisikje v Evropi. Večerjali smo skupaj z neko družino, ki je imela sedemletnega dečka Karoljčka. Temu otroku se nisem mogel zadosti načuditi, ker je govoril popolnoma pravilno pet jezikov.

Frančiškani imajo v Jerihi velik vert in kapelico, v kateri smo zjutraj maševali. Kapelica ima en sam altar. Ker nas je bilo šest in smo hoteli dobro porabiti čas, je p. Hermet postavil še dva zasilna altarja, tako, da smo trije lahko na enkrat maševali. Ti zasilni altarji so tukaj vedno shranjeni, ker jih večkrat vzamejo seboj duhovniki romarji k Jordanu, ako hočejo maševati na mestu Kristusovega kersta.

Dne 2. marcija zjutraj smo se odpeljali iz Jerihe k Mrtvem morju. Vozili smo se najprej po planjavi, na kateri raste raznoverstno germičevje; toda rastlinstvo vedno bolj ponehuje, dokler slednjič ne preneha. Ko smo se vozili po stermem klancu navzdol, bi se nam bila zgodila lahko silna nesreča. Kočijaž je podil svoje konje; kar naenkrat

se razdrobi kolo. Čudim se še danes, da se nismo prevernili; nevarnost je bila gotovo smertna. Stopili smo nato z voza ter nadaljevali peš svojo pot do Mertvega morja. Kočijaž je pa hladnokervno obrnil nazaj proti Jerihi in prišel pozneje za nami k Jordanu z drugim vozom. Ke bi naši kočijaži tako dervili in podili, bi bili prav gotovo kaznovani. Da bi pa turški kočijaž zaverl kolo, na to niti ne misli ne. Korakali smo torej peš po razsušenih peščenih tleh, ki jih krije na mnogih krajih solnata skorja. Mej peskom sem zapazil tudi černe koščke asfaljta ali zemeljske smole. Na desnici so griči, ki so tako enakomerni, kaker bi jih bile napravile človeške roke. Dozdevali so se mi ti griči, polni peska, kaker grobi na tem strašnem pokopališču. Naposled smo zagledali lepo zeleno Mertvo morje.

Pervi vtisek pa mi nikaker ni bil tako strašen, kaker bi bil mislil. Bilo je jutro in sonce se je blesketalo v vsej svoji pomladni lepoti v temno zeleni vodi. Skoraj polovico tega velikega jezera lahko pregledaš; leži tako mirno, tako leno, tako mertvo pred teboj! Čem bolj in čem delj pa gledaš v to morje, tem bolj ti tudi gine prvi ne ravno neprijetni vtisek. To jezero se skoraj nič ne kroži v valove, ki bi se igrali, gibali in zibali. Nič ne moti miru te zapuščene samote, tukaj vlada večni molk, grobna tišina, smertni mir. Zdelo se mi je, kaker bi bila nad vodo svinčena teža, ki jej ne pusti gibati se. Ni sicer res, da bi vsaka ptica, ki leti čez to jezero, poginila, res pa je, da je to morje tako slano, da pogine v njem vsaka riba, ki priplava po Jordanu. Poskušali so že z morskimi ribami, pa tudi za te je ta voda preslana. Mertvo morje je najnižji kraj celega sveta, ker leži 394 m pod Sredozemskim morjem. Prav zato pa je tukaj tudi neznosna vročina.

Ker smo imeli zadosti časa, smo se šli kopat. Plavanje je v Mertvem morju jako lahko, ker te se soljo nasičena voda skoraj sama nosi. Tudi koža se ti prevleče sè soljo, kar navadno precej skli in peče. — Sveto pismo imenuje to jezero solnato morje, ali morje puščave. Arabci je imenujejo Lotovo morje, ker se je pri njih po tolikih stoletjih še v živem spominu ohranilo to, kar nam pripoveduje sv. pismo. Stala so tukaj nekedaj lepa mesta Sodoma, Gomora, Adama. Sebo in Segor, katerih prebivavci so bili vdani naj-

gnjusnejšim pregreham. Pokvarjenost je bila tolika, da je Gospod ni mogel več prenašati. Poslal je ogenj in žveplo neba in pokončal nesramna mesta. Okolico Mertvega morja so preiskovali že večkrat tudi popolnoma neverni učenjaki in tudi ti terdijo, da se je morala tukaj res zgoditi nenavadna nesreča, ki jo omenja tudi rimski pisatelj Tacit. Mi vemo iz sv. pisma, kaj se je zgodilo. Odkar se je pa to zgodilo, počiva prekletstvo božje nad tem nesrečnim, mertvim krajem, ki je, dasiravno mertev, venderle živ dokaz pravičnosti božje.

Proč od tega kraja smerti, ki nam zbuja tako strašne, tako žalostne spomine! Hodili smo skoraj eno uro do Jordana. Ta sveta reka izvira izpod sneženega verha gore Hermon, teče skozi jezera Merom in Genezaret in se izteka v Mertvo morje. Kako radi smo ko otroci poslušali, ko so nam pripovedovali o tej reki in o tem, kar se je pri tej reki znamenitega zgodilo. Tukaj je oznanjeval sv. Janez pokoro, tukaj je bil Gospod kerščen, tukaj se je pokazal sv. Duh v podobi goloba, tukaj se je oglasil nebeški Oče. Čez to reko so šli nekedaj Izraeljci, in ko so stopili v Jordan, je obstala voda, ki je od zgoraj tekla, na enem kraju, in se je videla ko gora nakopičena; voda, ki je spodaj bila, je tekla pa v morje puščave in vse ljudstvo je šlo skozi suhi jarek“. (Joz. 3. 15—17.). Prišli smo na mesto, kjer je bil Gospod kerščen, in kjer je sv. Janez pridigoval. Seveda se to mesto ne da prav natančno določiti. Gerki terdijo eno, katoličani drugo. Sicer pa ni nič na tem, ali stojimo 50 m višje ali nižje. Ne na enem, ne na drugem mestu ni altarja, saj je sama privoda tukaj hiša božja, kaker ob času sv. Janeza Kerstnika. Jordan je lepo obraščen, poleg njega rastejo visoka drevesa in gosto germovje, v katerem so, kaker se terdi, prav hude divje živali. Pred seboj vidi romar tudi goro Nebo, raz ketere je občudoval Mojzes lepoto obljubljenе dežele, goro na kateri je bil pokopan na mestu, ki ga nihče ne ve. Reka Jordan premeri na svoji dolgi poti skozi celo Palestino 150 km, je 50—70 m široka in zmirom erjavo kalna, ker pobere seboj na svoji poti vedno veliko persti. Spoštljivo in prijazno pozdravi romar to sv. reko, tekočo skozi deželo, na katero so mu navezani spomini iz otročjih let.

K Jordanu kaj radi romajo zlasti ruski romarji, ki nesejo potem polne steklenice te vode v svojo domovino. Nazaj grede smo srečali precej teh romarjev, ki se potapljajo v vodi in tudi pijejo jo. Vender sem pa slišal, da ni varno piti to vodo, ker ni čista.

Krog desete ure smo se vernili v Jeriho in od tod popoldne po isti poti, po kateri smo prišli, nazaj v Jeruzalem. Vozili smo seveda zavoljo velike sterminine mnogo bolj počasi, tako, da smo prišli šele ob 6 $\frac{1}{4}$ v Jeruzalem. Na stermem klanjcu iz Betanije proti Jeruzalemu navzdol je začel naš voznik svoje konje tako neusmiljeno poditi, da smo resno mislili, da se bomo razbili prav pod jeruzalemskim zidovjem.

Bil je predvečer petindvajsetletnice papeštva Leona XIII. Kaker vesoljni svet, tako je tudi Jeruzalem praznoval ta veseli dogodek. Vsi katoliški zavodi in samostani, vse katoliške cerkve so bile krasno razsvetljene. Razsvetljavo smo gledali raz samostanske strehe Sv. Salvatorja. Nikedar ne bom pozabil te tihe noči, in čarobnega pogleda na jeruzalemska svetišča, ki so se lesketala v skoraj neštevilnih lučicah.

Sv. Nikolaj in njega češčenje.

III. Poglavje.

Sv. Nikolaj patron raznim stanovom.

Ker se je češčenje sv. Nikolaja tolikanj razširilo in je, tako blagodejno vplivalo na ljudi, ni nič čudnega, da so si razni stanovi izvolili tega svetnika za svojega patrona. Saj so v njegovem življenju in delovanju našli ljudje različnih verst najlepši zgled in njegova pomoč se je ravno v posebnih dogodkih prav izdatna in mogočna pokazala.

Umevno je, da so si ga pred vsem škofje in mašniki izvolili za patrona; saj je bil svetnik ravno kot mašnik in škof najlepši zgled. Kakih posebnih navad tega češčenja sicer ne najdemo, vender vemo, kako zlasti škofje in duhovniki sv. Nikolaja močno časte. Da se o tem prepričamo, je zadosti, ako pogledamo na najvišje duhovnike in škofo,

papeže. Oni so češčenje tega svetnika vedno zelo pospeševali in priporočali. Pet izmed njih si je izvolilo, ko so zasedli papeški tron, ime Nikolaj in Nikolaja I. ki je vladal od l. 858--867 častimo tudi ko svetnika. Tudi v samostanih, kjer se pri vstopu ime spremeni, najdemo mnogo redovnikov s tem imenom. Med škofi in duhovniki je mnogo takih, ki so imeli kerstno ime Nikolaj in dosti izmed njih se jih je odlikovalo z učenostjo in svetostjo. To je znamenje, da so jako častili svojega patrona in da jih je ta močno podpiral sè svojo priprošnjo.

Pred vsemi moramo imenovati sv. Nikolaja Tolentinskega iz reda sv. Avgušтина, ki je bil od otroških let naprej poseben varovanec sv. Nikolaja Mirskega in vedno njegov zvesti nasledovavec. Vmerl je l. 1305; papež Evgenij IV. ga je prištel med svetnike. Njegov god se obhaja dne 10. septembra.

Imenovati moramo tudi slovečega kardinalja Nikolaja iz Kuesa. To je bil zelo učen mož, ki je mnogo storil za sv. cerkev. P. Nikolaj Bobadilja je bil eden prvih družbe Jezusove. Zelo sloveč učenjak je bil Nikolaj Kopernik.

Ker je sv. Nikolaj poseben varih duhovniškega stanu, ga po pravici častijo tudi tisti, ki se na duhovniški stan pripravljajo. Bogoslovni konvikt v Inšpruku ima celo ime „Hiša Nikolajeva.“

Da je sv. Nikolaj patron mladine, pred vsem učeče se mladine, je lahko umevno. Saj je bil v svojih mladih letih prelep zgled pobožnosti in pridnosti. V življenju in po smerti je večkrat otrokom in mladini sploh na čudežen način skazal svojo pomoč in varstvo ter s tem pokazal, da mu je blager in sreča mladine zelo pri sereu. Naj nam to poterdijo neketeri zgledi.

Ko je bil sv. Nikolaj za škofa posvečen, je bila neka vbožna žena te novice tako vesela, da je hotela na vsak način priti v cerkev, kjer se je imelo zveršiti posvečenje. Hitela je res v cerkev doma pustivši svojega še prav majhnega otroka samega. Med tem časom pa je otrok zlezal na ognjišče, padel v ogenj in zgorel. Strašno opečenega in mertvega je našla vboga mati. V silni žalosti zgrabi dete in nese k novemu škofu, ki je bil ravno opravil sv. mašo.

Položi mu otroka pred noge in pove, kaj se je zgodilo. Sv. škof blagoslovi otroka ter ga da živega materi nazaj.

Leta 1190 je bil v nekem kraju blizu Kolonje neki mladenič, pobožen častivec sv. Nikolaja, po nedolžnem veržen v ječo in k smerti obsojen. Rabelj naj bi ga obesil. Vže je bil mladenič na lestvici z vervjo okrog vrata. Rabelj spodmakne lestvico in mladenič obvisi v zraku. Pa glej, kar naenkrat pade na tla, poklekne in moli. Vsi pričujoči so ostermeli, sodba se je spoznala krivična in mladenič je bil rešen.

Leta 1360 so šli nekateri plemeniti gospodje s Furlanskega v Bari, da bi počastili sv. ostanke škofa Nikolaja. V samostanskem dvorišču je rastlo visoko paljmovo drevo in pobožni romarji so si navadno v spomin odtergali nekoliko vejic ali lubja te paljme. Neki mlad plemenitaš, Filip po imenu, je zlezel na drevo, pa spodersnilo mu je in tako nesrečno je padel vznak na tla, da je mertev obležal. Pokopali so ga, tovariši pa so šli na ladijo, da bi se vernili domov. Žalostni pridejo do vrat svojega domačega mesta, kar jim pride naproti živ in zdrav njih pokopani tovariš. Pozneje so izkopali in preiskali grob in prazen je bil. Bog je pomagal na priprošnjo sv. Nikolaja.

Sv. Nikolaj je prav posebni patron mornarjev. In to po pravici. Vže v življenju se je ko tacega izkazal. V prvem poglavju smo vže omenili, kako je potolažil neki hudi vihar na morju. Pa še več čudežnih dogodkov pripovedujejo pisavci njegovega življenja. Enkrat je padel neki mornar, ko je zvižal jadra, visoko z jambora na krov barke in se vbil. Nikolaj je molil in mornar je oživel. Drugikrat je bilo veliko ljudi na neki ladiji. Kar nastane strašen vihar. V smertni nevarnosti so klicali mornarji: „Sv. Nikolaj, slišali smo, koliko stori Bog na tvojo priprošnjo; če je temu tako, pomagaj nam in reši nas iz te nevarnosti.“

Komaj so bili to izgovorili, vže je stal sredi mej njimi neki mož, ki je rekel: „Tisti, keterega ste klicali, je tukaj; zaupajte v Boga!“ Hitro prime za kermilo in vodi ladjo po razburkanih valovih. Vihar se poleže in mož izgine. Ko so prišli na suho, so šli v cerkev, da bi Boga zahvalili. Na koru so našli moža, ki je prepeval psalme in v njem so spoznali svojega rešitelja. Šli so k njemu, padli na kolena in zahvalili. Na glas so pripovedovali vsemu

ljudstvu, kaj se je zgodilo. Nikolaj pa je ponižno rekel: „Otroci, dajte Bogu čast, jaz sem le reven grešnik in nevreden hlapec“. Nato jih je peljal nekoliko v stran ter jim povedal, da je prišel vihar zaradi njih pregreh, in te jim je natančno naštel, kakor bi jih bil sam videl grešiti. Posvaril jih je torej in spustil vse skesane in odločene Boga nič več ne žaliti.

(Dalje prih.)

Rabi dobro svoj jezik.

Bog še dandanašnji poveljuje dva svetnika, ker sta dobro rabila jezik. V Padovi vzderžuje nestrohnjen jezik sv. Antona, v Pragi pa jezik sv. Janeza Nepomučana; prvega zavoljo govorjenja, drugega zavoljo molčanja.

Sv. Anton je rabil jezik, da je ž njim Boga slavil, in ljudi spodbujal k slavi božji. Oh, da bi tudi mi rabili v tak namen svoj jezik!

Sicer pa govori še več z Bogom v molitvi, ko o Bogu z ljudmi, zlasti če nisi poklican k pridiganju. Vender pa tudi ti pridigaš, oznanjuješ Božjo hvalo, ako po njegovi sveti volji govoriš, keder si dolžan: bodisi, da otroke ali podložne k dobremu spodbujaš in od zlega odvrataš, bodisi, da se nekerščanskemu sploh grešnemu govorjenju zoperstavljaš, kjer to zahteva čast božja ali dobro ime bližnjega, bodisi, da spoznavaš svojo krivico in se svojih grehov odkritoserčno spoveduješ.

Pomisli pa tudi in poslušaj kaj ti govori molčeči jezik sv. Janeza Nepomučana. Sv. Janez je vmerl, ker ni hotel oskruniti spovednega molčanja.

Si li v stanu tudi ti molčati, ako ti je kaj skrivnega izročeno? Vedi da bi se v takem primeru, ako bi razodel skrivnost, lahko tudi smertno pregrešil. Molčati moramo tudi o pogreških bližnjega, keder mu z razodevanjem ne bi nič koristili; molčati moramo tudi o svojih dobrih lastnostih in delih; sploh se moramo varovati mnogega, obilnega govorjenja, ker „mnogo govoriti je težko brez greha“. Preg. 1, 9.

Jako dragoceno je pred Bogom molčanje, ako ponižno sprejmemo razaljenja in nezaslužena obdolženja, keder nas večje dolžnosti ne silijo govoriti.

Sicer, ako hočemo berzdati svoj jezik, tako da ne bomo imeli od njega slabih nasledkov, moramo rabiti resna sredstva. Sv. Pismo pravi: „Gdor obvaruje svoja usta, obvaruje svojo dušo.“ Preg. 13, 3. Gdor se z obeno besedo ne pregreši, ta je popoln človek,“ pravi sv. Jakob (3, 2); „gdor pa misli, da je boga-boječ, in svoj jezik ne berzda, vera njegova je ničemerna“. (1, 26). Ta majhen ud, kliče isti apostelj, koliko zla zakrivi, — majhen ogenj, kateri užge velik gozd (3, 5)! Pravi nadalje, da je jezik kermilo, katero vodi ladjo. In kaker mora kermar vedno biti pri kermilu, tako moramo tudi mi vedno stražiti svoj jezik. Pri tem težavnem delu, moramo rabiti nad vse, dve sredstvi, namreč, spraševanje vesti zvečer, in molitev. Priporočajmo se tudi ljubim svetnikom, in posebno sv. Janezu Nepomučanu in sv. Antonu. P. H. R.

Serce kvišku!

Imej v Boga največe zaupanje, keder se ti zdi, da je vse zgubljeno.

Keder se ti zdi, da si najbolj zapuščen od Boga, takrat imej v Njega največe zaupanje. Keder se ti zdi, da je najdalje od tebe, tedaj ti je najbližje. P. H. R.

Spoznaj samega sebe!

Gdo si ti? Človek, ki ni na svetu, ko le zato, da Boga poveljuje; grešnik, ki si je sto in stokrat pekel zaskižil.

Kristijan si, kateri moraš biti križan; v presrečnem številu izvoljenih si, ali zato moraš mnogo na tem svetu terpeti, da se zveličaš.

Ker je temu tako, zakaj pa, namestu da bi Boga poveličaval, povsod in zmirom le svojo slavo iščeš? Zakaj nočeš delati na tem svetu pokore, ko jo boš moral drugači delati zastonj celo večnost v peklju?

Kristijan si, pa sovražiš križ in terpljenje, in celo godernjaš, ako te Bog tepe?

Hočeš li dospeti v nebesa po drugem potu kakor potistem, po katerem so tja prišli izvoljeni nebeški prebivavci?

P. H. R.

„Zgođi se tvoja volja!“

Križ, keterega jaz ljubim, je le na pol križ, ker ljubezen dela vse sladko.

Srečna duša, ki dosti in prav terpi! Kako nesrečen bi bil, ke ne bi terpel s Kristusom, ker sem na tem svetu edino zato, bi se po križu čistil!

P. H. R.

„Čador noče biti raztresen pri molitvi,

tudi nigdar ni raztresen,“ pravi slavni škof Fenelon, „in mora se v resnici reči, da je njegova molitev dobra. Precej ko zapaziš, da si raztresen, nikar se sè silo vojskovati zoper nepristojne misli, odloži jih priprosto na stran, ter obrni zopet, ali mirno, svoje misli k Bogu. Dokler se raztresenosti ne zavedaš, se ni bati, da imaš raztresenost serca; ko jo zapaziš, vzdigni precej svoj pogled h Bogu.“

P. H. R.

Prošnja.

Čislanim bravcem „Cvetja“, ki so naročeni tudi na „Glasnik presv. Serc“, je znano iz tega lista (št. 3. l. 1904), da smo namerjali v Lazah na čast presvetemu Sercu Jezusovemu zgraditi majhino kapelico. Z božjo in blagih dobrotnikov pomočjo se nam je ta želja deloma tudi že spoznala. V lepem romanskem slogu je kapelica dozidana in pod streho spravljen; meri od znotraj v dolgosti 7 m 20 cm, v širokosti 4 m 50 cm. Ali s tem naša božja hišica seveda še ni gotova; vsa notranja oprava namreč z altarjem vred ji manjka. Potrebovali bi za vse približno še nad tisoč kron denarja. Ali kje ga dobiti, ker nimamo nobenih dohodkov, ki bi jih mogli v to obrniti? Podpisani in drugi vaščani smo se odločili torej s ponižno prošnjo k Vam se zateči, predragi bratje in sestre tretjega reda in vsi čislani bravci

pričakovati vdeležbe tistih, ki bi bili takega društva najbolj potrebni. Ali nekaj uspeha bi bilo, ke bi se bili tudi le ene strani pisatelji odločili po namenu takega društva se ravnati mej sabo in seveda tudi proti drugim nasprotnikom. Dandanašnji je potreba še očitniša. Ime pa, ki ga je namenil društvu rajni Lampe, se nam že tedaj ni zdelo prav primerno, ker smo brali o nekem nemškem „etičnem“ društvu, ki pa povdarja s tem imenom svoje brezverstvo. Ali ime bi se bilo lahko našlo drugo in se dandanašnji še lažje. Ali ne bi bilo najprimerniše, ke bi se nazvalo društvo po njem, ki si ga je prvi želel? Ali ne bi bilo ob enem njemu najlepši spominik? Torej ime: „Dr. Frančiška Lampeta spominsko društvo“ — z devizo: „Luč in ljubezen!“ Z lučjo zdrave pameti in temeljitega znanstva imamo preiskovati preporna vprašanja, s kerščansko, bratovsko ljubeznijo odpravljati zmote in priznanje pridobivati spoznani resnici. Seveda naj bi imelo društvo svoje glavarje in svoje glasilo. Glasilo, — ali mu ne bi bilo najprimerniše „Dom in svet“? in glavarstvo, ali predsedništvo, ali ne v redakciji tega lista? Ali se ne bi mogli ljudje, ki so dobre volje, tudi najprej po tem listu očitno posvetovati o pravilih, ki bi si jih društvo dalo, in ki bi se udje zavezali po njih se ravnati v svojih bojih? Seveda bi pravila ne smela izključevati resne in tudi krepke kritike, izključevati bi morala le nedostojnost, surovost, osebne napade, zaničevanje, sumničenje in druga nedovoljena sredstva; zavezati bi imela premaganega, da prekliče sam svoje zmote, da dokazano resnico sprejme in pošten mir sklene s svojim nasprotnikom. Mislim, da bi morala imeti družba tudi stanovitno častno sodišče, ki bi se v posameznih primerih spopolnjevalo z izvedenci in strokovnjaki stvarine, o kateri bi se sukala polemika.

Ko materijal, ki bi mogel služiti v podlago zakoniku te družbe, bodi tu iz mojih poslednjih skušenj povedano, kakšna polemika se meni ne zdí opravičena. Pred vsem ne osebna! Slavni katoliški polemik Donoso Cortes je hotel celo, da se niti ime nasprotnikovo ne imenuj. — Ne očitajmo torej nikomer „nadute nevednosti.“ Če je naš nasprotnik res neveden, podučimo ga; nadutost njegovo pa premagajmo z lastno prijazno ponižnostjo. — Ne obsojajmo sploh njegove logike; glejmo le, ali se ni v dotičnem primeru kaj zmotil, pa glejmo bistro in z namenom prepričati se o resnici, ne pa, stoj kar stane, vničiti nasprotnika. Ako je pisal: „Ke bi bilo vino, pivo in mošt res strup, bi bil človeški rod že davno izmerl“ — pomislimo, v katerem pomenu je vzel besedo strup. Bréz dvojbe v starem, navadnem. V tem pomenu so strupi: arzenik, cijankalij itd. In zdaj pomislimo, koliko je ljudi na svetu, ki ne bi bili, preden jim je Bog dal otroka, izpili niti ene kupice vina ali sploh kake aljkoholjne pijače; tudi divjaki imajo svoje. Ke bi bila torej tista pijača, ki so jo izpili, preden so imeli zarod, cijankalij, kaj bi bil nasledek? Vsi ljudje bi bili pomerli brez otrok, človeški rod bi bil davno izmerl. To je tako rekoč matematično jasno in nikaker ne moremo oponašati: „Ako bi bilo res, da bolezen in smrt ljudi morijo, tedaj bi bil človeški rod že davno umrl, ker pa človeški rod še živi, tedaj ni res, da bolezen in smrt ljudi morijo.“ — Kaker bi to toliko veljalo kaker ono! Bolezni vender ne vmore vseh ljudi, preden imajo kaj otrok; smert pa sploh nikoger ne vmori, kaker rojstvo nikoger ne rodi. Bodimo torej previdniši in ne pripisujmo nasprotniku svojih na-

pak, tudi ne očitajmo staremu človeku, ki je dostal svojo maturo pred 43 leti, šolskih zgledov „za napačni zaključek: post hoc, ergo propter hoc“; premislimo mirno, kaj je hotel reči, ko je pisal: „Ke bi bilo to res (da je vino itd. strup), ne bi bili najmogočnejši, najnaprednejši narodi tisti, ki izpijo največ take pijače.“ Brez dvojbe je hotel reči, da bi bil moral strup spodkopati njih moč in zadržati njih napredek; ker so pa vendar najmogočnejši in najnaprednejši, zato moramo skleniti, da tiste njih pijače niso strup. To ni zaključek: „post hoc, ergo propter hoc,“ temuč: „post hoc, ergo hoc non obstat“, kar je popolnoma prav.

In če dokazuje naš nasprotnik kaj „ex absurdo“, glejmo tudi le, ali prav sklepa, ali ne, in ne jezimo se nad absurdnostjo, ki je ni on kriv, temuč napačna teza, ki jo pobija, in jo imamo torej, ko vidimo, da je taka, tudi mi dolžnost zavreči. In če pojasnimo svoje misli s primerami, glejmo na „tertium comparationis“ in ne mislimo na psovke. Človek ni žival, vendar se primerja živalim, ke bi se to ne smelo, kako bi rekli o Kristusu „jagne božje“, kako o vernih „ovce“, kako bi bil Kristus sam rekel: „Estate prudentes, sicut serpentes“ itd.? Sicer pa je imela prilika: o luči in veččah pojasniti zlasti razmere na znanem kongresu v Bremenu, kjer vendar menda od nas ni bilo nikoger. Kako je bilo v Budapešti, tedaj še ni bilo znano.

Preiskujmo potemtakem vestno, kaj naš nasprotnik pravi, in ne pripisujmo mu, kar v njegovih besedah ni obseženo. Pa tudi proti virom, ki se sklicuje nanje, bodimo pravični. Ne sumničimo nikoger podkupljivosti, kjer je ne moremo dokazati. Hueppeja n. pr. spoštujejo tudi nasprotniki, ki ga dobro poznajo, ko poštenega učenjaka; in o avstrijskih pivovarcih tudi ne gre misliti, da so tako neumni, kakor bi bili, ke bi si bili Hueppeja podkupili, da jih je prišel „nabarvat“ na tisti njih shod.

In Starke? On je doktor medicine, fiziolog, bivši praktičen zdravnik; torej pač strokovnjak. In kar trdi, to je v svoji knjigi tudi dokazal. Da mož ni zastoj pisal, je samo ob sebi umevno. Ali da bi se bil dal podkupiti, da piše zoper svoje znanstveno prepričanje, tega nimamo pravice misliti o človeku, ki opravičuje, kar je Bog človeštvu dovolil in cerkev kristjanu ni prepovedala.

Zlasti pa ne sumničimo svojega nasprotnika samega, naj menj njegovo vdanost do cerkve in nje poglavarjev. Kaj Leon XIII., kaj Pij X. mislita o vinu in abstinenci, mu je popolnoma znano. Vino jima ni strup, dasi hvalita in priporočata abstinenco, ako si jo kedo naloži iz dobrega namena. Če naš nasprotnik ravno to uči in hvali in priporoča, nikar mu ne delajmo krivice! Tretjeredniki, ki se bodo ravnali po njegovem priporočilu, bodo več storili, kakor zahteva prva stopnja družbe treznosti, in morda celo več ko druga in tretja, ker bodo zverševali, kar je težje od popolne abstinence. Dotično priporočilo je v „Cvetju“ XXII. str. 365. Preberimo to priporočilo in premislimo ga, in vprašajmo se resno, in odgovorimo si vestno, ali je ta človek res zaslužil, da tako nastopamo proti njemu, — in ne le proti njemu...?

Sed finis sit, ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar. Spominsko društvo dr. Frančiška Lampeta pa bodi še enkrat lepo priporočeno tistim gospodom, ki bi bili pred vsemi drugimi poklicani, da ga vstanove. Torej luč in ljubezen!